

2020/2201(INI)

26.4.2021

UDTALELSE

fra Kultur- og Uddannelsesudvalget

til Udvalget om Konstitutionelle Anliggender

om borgerdialog og borgernes deltagelse i EU's beslutningstagning
(2020/2201(INI))

Ordfører for udtalelse: Irena Joveva

PA_NonLeg

FORSLAG

Kultur- og Uddannelsesudvalget opfordrer Udvalget om Konstitutionelle Anliggender, som er korresponderende udvalg, til at optage følgende forslag i det beslutningsforslag, det vedtager:

1. understreger, at borgernes forståelse af og tillid til EU-institutionerne er grundlæggende forudsætninger for demokrati, god regeringsførelse og effektiv udformning af politikker og udgør en nøglefaktor i at skabe tiltro blandt borgerne til Unionen og dens fremtid, og derfor bør samtlige EU-institutioner bestræbe sig på at iagttage de højest mulige standarder for gennemsigtighed, ansvarlighed og integritet, hvilket skal ske ved at træffe dertil beregnede foranstaltninger inden for alle aspekter af deres arbejde og med særligt fokus på Unionens beslutningsproces;
2. henviser til Pariserklæringen "om fremme af medborgerskab og de fælles værdier frihed, tolerance og ikkediskrimination ved hjælp af uddannelse", vedtaget af EU's undervisningsministre den 17. marts 2015, der fremsætter opfordring til en styrket indsats på uddannelsesområdet på både EU-, nationalt, regionalt og lokalt plan med det mål for øje at værne om vores pluralistiske samfund;
3. understreger betydningen af, der foretages en indkredsning og gennemgang af eksisterende mangler ved borgernes, interessehaveres og civilsamfundsorganisationers deltagelse, så der kan banes vej for en åben og gennemskelig proces, der anlægger en inklusiv, deltagerorienteret og afbalanceret tilgang; anfører, at åbenhed forudsætter, at der foretages relevante tilpasninger med henblik på horisontalt at lette borgernes adgang til EU's beslutningstagning; mener, at dialogen mellem beslutningstagerne og civilsamfundet bør tilrettelægges på en sådan måde, at mangfoldigheden i vores samfund afspejles fuldt ud i alle medlemsstater; fremhæver, at alle borgere bør have lige vilkår og muligheder for at udøve deres rettigheder, og anmoder om, at der i borgerdialogen indføres specifikke inklusionsforanstaltninger for personer med færre muligheder og sårbare og marginaliserede grupper;
4. glæder sig over konferencen om Europas fremtid og udtrykker forhåbning om, at den kommer til at spille en afgørende rolle i at foranledige yderligere udvikling af borgernes deltagelse i politikudformningen i EU og vil bane vej for indførelsen af en ny, permanent mekanisme for aktivt medborgerskab, som kan reformere den rådende top-down-tilgang og omforme den til en bottom-up-tilgang; opfordrer derfor Kommissionen til at udvikle gavnlige deltagelsesmetoder og skræddersyede værktøjer, der muliggør dybdegående engagement og forståelse af de emner, der drøftes; opfordrer Kommissionen til at afsøge kunstens, kulturens og kreativitetens potentiale som værktøjer til innovative løsninger til meningstilkendegivelser om Europas fremtid og til at gøre brug af dette potentiale i forbindelse med konferencen om Europas fremtid samt i form af en kontinuerlig metode for borgerdeltagelse i EU's interne og eksterne styring; mener, at det på konferencen om Europas fremtid bør drøftes, hvordan EU's tiltag inden for områderne uddannelse, kultur, ungdom og idræt kan styrkes; minder om sin holdning vedrørende konferencen om Europas fremtid og gentager, at man er nødt til at skabe strukturer for engagement fra unges og ungdomsorganisationers side; minder om, at den fælles erklæring om konferencen om Europas fremtid lægger op til, at civilsamfundet skal være repræsenteret på konferencens plenarmøde; fastholder, at

unges, borgernes og civilsamfundets tilkendegivelser er afgørende under hele forløbet af alle drøftelser i alle conferenceorganer på alle niveauer;

5. glæder sig over oprettelsen af et etisk råd som en uafhængig myndighed, der skal fremme gennemsigtigheden af EU-institutionerne;
6. anfører, at definitionen af ligestilling i afsnit III i EU's charter om grundlæggende rettigheder er lighed for loven, ikke-forskelsbehandling, mangfoldighed, ligestilling mellem kønnene og børns, ældres og handicappedes rettigheder;
7. bemærker, at de etablerede kanaler for borgernes meningstilkendegivelser i EU's beslutningsproces, f.eks. det europæiske borgerinitiativ, retten til at indgive andragender til Europa-Parlamentet, henvendelse til Den Europæiske Ombudsmand eller offentlige høringer og dialoger, lider under at være lidet synlige, svært tilgængelige og at der mangler opfølgning, hvad der er hindrende for fyldestgørende deltagelse fra borgernes side; støtter kraftigt op om bevidstgørelses- og informationsaktiviteter, evaluering og integration af disse mekanismer i den generelle proces som middel til at maksimere deres indvirkning og effektivitet og til at forbedre deres tilgængelighed for borgerne; mener, at Kommissionens lemfældighed i forhold til velgennemførte borgerinitiativer undergraver målet om at styrke Unionens demokratiske legitimitet gennem udvidet deltagelse af borgerne i dens demokratiske og politiske liv;
8. mener, at borgerdeltagelse indebærer, at der skal udformes en række redskaber, lige fra samråd til votering, og at der skal udvikles en struktureret, permanent dialog på både EU- og medlemsstatsplan med borgere og borgerrepræsenterende civilsamfundsorganisationer om EU-anliggender;
9. understreger betydningen af, at skridt til at fremme aktivt medborgerskab sker på koordineret og sammenhængende vis på lokalt, regionalt og nationalt plan og på EU-plan; mener i denne forbindelse, at der bør ske en styrkelse af den funktion, de aktiviteter og den uafhængighed, som udøves af Kommissionens repræsentationer og Europa-Parlamentets forbindelseskontorer i medlemsstaterne, med sigte på at fremme aktivt medborgerskab, direkte dialog med borgerne, formidling og udbredelse af information og højnelse af kendskabet til Den Europæiske Union og dens politikker, hvilket skal ske gennem en bred og velkoordineret anvendelse af kommunikationsværktøjer beregnet til borgernes digitale og fysiske deltagelse;
10. understreger, at medborgerkundskab, folkeoplysning og EU-orientering er nøgleelementer i bestræbelserne på at forbedre det europæiske demokrati og EU's fremtid og dermed sætte EU-borgerne i stand til at træffe velunderbyggede valg og udgøre en integreret del af et demokratisk samfund baseret på de fælles europæiske værdier: menneskelig værdighed, frihed, demokrati, lighed, retsstatsprincippet og menneskerettigheder; bemærker, at ungdommen bør tilskyndes til at anse unionsborgerskabet for en værdi, og glæder sig i så henseende over mobilitetsinitiativer og -programmer såsom Erasmus+ og Det Europæiske Solidaritetskorp, der giver unge, studerende, kursusledere, undervisere og forskere mulighed for at studere, arbejde og leve sammen, samtidig med at de oplever og højner deres forståelse for Europas kultur og værdier; glæder sig over initiativerne "Tilbage til skolen" og "Europa i skolen" som eksempler på bedste praksis til at promovere det europæiske projekt blandt unge; opfordrer Kommissionen til at yde støtte med henblik på at supplere

uddannelsesprogrammer og erhvervsuddannelse i alle medlemsstater, navnlig ved at støtte udformningen af en fælles læseplan for undervisning i unionsborgerskab og fremme læring om EU, herunder bl.a. at udvirke en bedre forståelse af, hvordan Unionen fungerer, af eksisterende EU-deltagelsesmekanismer og af medlemsstaternes historie og kulturer, og at tilskynde til objektive og kritiske overvejelser over fordelene ved EU med henblik på at øge borgernes deltagelse i Unionens beslutningsproces;

11. mener, at indsatsen for at få unge til at deltage vil indgå som en ufravigelig del i den langsigtede virkning af initiativerne for borgerdialog; understreger derfor betydningen af at fokusere på unge i forbindelse med alle EU-læringsaktiviteter og foreslår, at redskaber til inddragelse af unge fremmes med særligt fokus på sociale medier, apps, spil og quizzer på mobiltelefon og i andre ungdomsvenlige formater; glæder sig over peer-to-peer-uddannelsesprogrammer såsom Det Europæiske Ungdomsparlament og EU's strukturerede dialog for unge, der anses for eksempler på god praksis;
12. fremhæver, at den igangværende coronakrise og den digitale omstilling har ført til nye arbejdsformer inden for EU's institutioner; opfordrer derfor til, at forskellige onlineplatforme og -værktøjer anvendes systematisk i dialogen mellem EU-institutionerne og borgerne, og til at give civilsamfundet mulighed for at komme med tilkendegivelser og kommentarer vedrørende de enkelte lovforslag;
13. understreger, at det med henblik på aktivt at engagere borgerne er uhyre vigtigt, at information foreligger og kan tilgås på deres modersmål; advarer om, at sprogbarrierer virker hæmmende på borgernes engagement og deltagelse i den politiske proces; mener, at teknologi, ikke mindst sprogteknologi, kan hjælpe med at overvinde disse sprogbarrierer, og anmoder om, at EU-institutionerne gør brug heraf, således at ingen borger sakker bagud i kommunikationshenseende;
14. understreger, at borgerne har ret til at kunne tilgå pålidelige, uafhængige og faktuelle oplysninger om Den Europæiske Union, dens politikker og beslutningsprocesser; erkender, at der er behov for at indrette diversificeret adgang til et neutralt, uafhængigt og informativt fælles EU-nyhedsbureau, hvis indhold skal foreligge på alle EU's officielle sprog, og et behov for at udvikle proaktiv kommunikation med EU-borgerne; minder også om værdien af de eksisterende mediekkanaler; anser det for nødvendigt, at der tages konkrete skridt til at dæmme op for udbredelsen af misinformation og desinformation, navnlig i krisesituationer, hvor der består et særligt akut behov for rigtige, pålidelige og rettidige oplysninger; understreger, at mediernes uafhængighed er afgørende for disse processer; opfordrer til, at der i onlineplatformes funktionsprocesser indføres tilbagemelding fra efterfølgende led, faktatjek og indholdsmoderation for så vidt angår misinformation og desinformation, dog uden at antaste de borgerlige rettigheder og ytringsfriheden; anser det derfor for essentielt som middel til at fremme uafhængig og kritisk tænkning at styrke journalistuddannelsen;
15. glæder sig over, at handlingsplanen for europæisk demokrati indeholder målsætningen om at forbedre borgernes deltagelse i demokratiske processer gennem oplyst beslutningstagning; fremhæver behovet for at sikre unges deltagelse og medborgerligt engagement af mennesker fra ugunstigt stillede miljøer i Erasmus+ og Det Europæiske Solidaritetskorps; glæder sig over de foranstaltninger til styrkelse af pressefriheden, ytringsfriheden og kyndig journalistik, der bebudes i handlingsplanen for europæisk demokrati; ser frem til Kommissionens forslag om praktiske og effektive værktøjer til at

forbedre sikkerhedsforholdene for journalister, der alt for ofte udsættes for trusler og utilbørlig intimidering, hvad der svækker borgernes ret til information; bemærker med bekymring manglen på specifikke forslag til at sikre kunstnerisk frihed og yde beskyttelse til censurerede og retsforfulgte kunstnere, og opfordrer Kommissionen til at videreudvikle dette område inden for rammerne af handlingsplanen;

16. anerkender alle EU-borgeres ret til at anmode om og modtage oplysninger fra EU-institutionerne på et af EU's officielle sprog; påpeger, at ægte dialog og EU-borgernes aktive og oplyste deltagelse i EU's beslutningstagning kun er mulig, hvis sprogbarriererne er nedbrudt, og opfordrer derfor Kommissionen til at gøre en langt større indsats for at kommunikere med borgerne på alle EU's officielle sprog; bemærker, at tilgængeligheden af onlineindhold skal forbedres, hvis man skal gøre sig håb om at styrke rummelighed, kendskab og synlighed; foreslår, at alle EU's websteder gøres brugervenlige, og at indholdet skal foreligge på alle officielle EU-sprog;
17. understreger betydningen af kultur og uddannelse som rygraden i vores samfund og fremhæver disse områders afgørende rolle i at forme den historiske, politiske og samfundsmæssige bevidsthed hos borgerne; fastslår, at retten til kyndig uddannelse, og navnlig medborgerkundskab og folkeoplysning, er en forudsætning for demokratiet; minder om, at retten til uddannelse og livslang læring er det første princip i den europæiske søjle for sociale rettigheder og er omdrejningspunktet for at sætte borgerne i stand til at deltage i de politiske processer og samfundslivet; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at udvikle en omfattende europæisk strategi for folkeoplysning og undervisning i medborgerkundskab, der desuden skal suppleres af støtteplatforme til at fremme implementeringen af strategiens tiltag, navnlig for så vidt angår fælles demokratiske værdier og principper i EU; mener, at denne strategi bør kunne højne borgernes forståelse af EU's komplekse beslutningsproces og EU's politikker såvel som gøre dem mere bevidste om fordele, rettigheder og pligter ved unionsborgerskabet; opfordrer EU og de nationale regeringer til at poste øgede midler i formel, ikke-formel og uformel folkeoplysning og medborgerkundskab, aktivt medborgerskab og demokratiske kompetencer såvel som i kursus- og kapacitetsopbygningsprogrammer for undervisere;
18. opfordrer Kommissionen til at fremsætte et forslag til en interinstitutionel aftale om dialog med civilsamfundet baseret på artikel 11, stk. 2, i TEU, hvori det hedder, at institutionerne fører en åben, gennemsigtig og regelmæssig dialog med de repræsentative sammenslutninger og civilsamfundet;
19. henleder opmærksomheden på det nye program for borgere, lighed, rettigheder og værdier, som forventes at ville højne synligheden og virkningerne af aktiviteter, der bidrager til borgerdialoger og det medborgerlige engagement i deltagerdemokratier; understreger betydningen af at sikre kontinuitet og øgede ressourcer til det borgerorienterede spor i dette program, herunder tiltag vedrørende venskabsbyer og kollektiv erindring; glæder sig over indførelsen inden for dette program af aktiviteter, der har til formål at fremme yderligere europæiske værdier såsom at højne bevidstheden om den fælles europæiske historie; opfordrer til, at der inden for det nye program omgående oprettes en "gruppe for civil dialog";

OPLYSNINGER OM VEDTAGELSE I RÅDGIVENDE UDVALG

Dato for vedtagelse	19.4.2021
Resultat af den endelige afstemning	+: 26 -: 1 0: 1
Til stede ved den endelige afstemning – medlemmer	Asim Ademov, Ilana Cicurel, Gilbert Collard, Gianantonio Da Re, Laurence Farreng, Tomasz Frankowski, Alexis Georgoulis, Hannes Heide, Irena Joveva, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Ryszard Antoni Legutko, Predrag Fred Matić, Dace Melbārde, Victor Negrescu, Niklas Nienaaß, Peter Pollák, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Monica Semedo, Andrey Slabakov, Massimiliano Smeriglio, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Maria Walsh, Milan Zver
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere	Diana Riba i Giner, Iuliu Winkler

ENDELIG AFSTEMNING VED NAVNEOPRÅB I RÅDGIVENDE UDVALG

26	+
ECR	Ryszard Antoni Legutko, Dace Melbārde, Andrey Slabakov
PPE	Asim Ademov, Tomasz Frankowski, Peter Pollák, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Maria Walsh, Iuliu Winkler, Milan Zver
Renew	Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Irena Joveva, Monica Semedo
S&D	Hannes Heide, Petra Kammerevert, Predrag Fred Matić, Victor Negrescu, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Massimiliano Smeriglio
The Left	Alexis Georgoulis, Niyazi Kizilyürek
Verts/ALE	Niklas Nienaaß, Diana Riba i Giner

1	-
ID	Gilbert Collard

1	0
ID	Gianantonio Da Re

Tegnforklaring:

+ : for

- : imod

0 : hverken/eller